

الشمس
الحرمان
الحرمان

مجتمع آموزش عالی مذاهب واحد گرگان

سرشناسه:	رحیم جان اف، معروف جان
عنوان و نام پدیدآور:	آشنایی با فقه حنفی / مولف معروف جان رحیم جان اف؛ تحقیق و بازنویسی خیرالله فیض الله اف.
مشخصات نشر:	قم: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ، ۱۳۹۳.
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۱۹۵-۸۸۰-۲
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا
یادداشت:	کتابنامه .
یادداشت:	چاپ پنجم: ۱۳۹۵ (فیبا).
یادداشت:	چاپ ششم: ۱۳۹۶ (فیبا).
موضوع:	فقه حنفی -- رساله عملیه
شناسه افزوده:	فیض الله اف، خیرالله
شناسه افزوده:	جامعة المصطفی ﷺ العالمية.
رده بندی کنگره:	مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ BP۱۷۴/۵/۳۴۵ ۱۳۹۳
رده بندی دیویی:	۲۹۷/۳۳۲
شماره کتابشناسی ملی:	۳۵۴۴۵۱۲

آشنایی با فقه حنفی

معروف جان رحیم جان اف
تحقیق و باز نویسی:
خیر الله فیض الله اف

مرکز بین المللی
ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

آشنایی با فقه حنفی

مؤلف: معروف جان رحیم جان اف

تحقیق و بازنویسی: خیرالله فیض الله اف

چاپ ششم: ۱۳۹۶ ش / ۱۴۳۹ ق

ناشر: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

● چاپ: نارنجستان ● قیمت: ۱۸۵۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۳۰۰

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

مراکز فروش:

◀ ایران، قم، خیابان معلم غربی (حجتیه)، نبش کوچه ۱۸؛

تلفن: +۹۸ ۲۵ ۳۷۸۳۶۱۳۴ تلفکس: (داخلی ۱۰۵) / ۰۲۵ ۳۷۸۳۹۳۰۵

◀ ایران، قم، بلوار محمدامین، سه راه سالاریه. تلفن: ۰۲۵. ۳۲۱۳۳۱۰۶

◀ ایران، قم، مجتمع ناشران، طبقه سوم واحد ۳۰۸. تلفن: ۰۲۵. ۳۷۸۴۲۴۰۲

 <http://buy-pub.miu.ac.ir/>
 <http://pub.miu.ac.ir>

 https://telegram.me/pub_almostafa
 miup@pub.miu.ac.ir

با سپاس از دست اندرکارانی که ما را در تولید این اثر یاری رساندند.

● ناظر گرافیک: مسعود مهدوی

● ناظر چاپ: نعمت الله یزدانی

● مدیر انتشارات: مرتضی محمدعلی نژاد شانی

● مدیر تولید: جعفر قاسمی ابهری

● ناظر فنی: محمدباقر شکری

سخن ناشر

تحولات اجتماعی و مقتضیات نوپدید دانش‌ها و پدید آمدن دانش‌های نو، نیازهایی را به وجود آورده که پاسخ‌گویی به آن، ایجاد رشته‌های تحصیلی جدید و تربیت چهره‌های متخصص را ضروری می‌نماید. از این رو کتاب‌های آموزشی نیز باید با توجه به این دگرگونی‌ها تألیف شود.

جهانی‌شدن و گسترش سلطه فرهنگی غرب در سایه رسانه‌های فرهنگی و ارتباطی اقتضا دارد که دانش‌پژوهان و علاقه‌مندان به این مباحث، با اندیشه‌های بلند و ارزش‌های متعالی آشنا شوند و این مهم با ایجاد رشته‌های تخصصی، تولید متون جدید و غنی، گسترش دامنه آموزش و تربیت سازمان‌یافته دانشجویان به سرانجام خواهد رسید. این فرایند گاه در پرداختن به مباحث بنیادین و تدوین متون تخصصی تعریف می‌شود و گاه در نگارش بحث‌های علمی، اما نه‌چندان پیچیده و تخصصی به ظهور می‌رسد.

از طرفی بالندگی مراکز آموزشی در گرو نظام آموزشی منسجم، قانونمند و پویاست. بازنگری در متن‌ها و شیوه‌های آموزشی و به‌روز کردن آنها نیز این انسجام و پویایی و در نتیجه نشاط علمی مراکز آموزشی را در پی دارد.

در این بستر، حوزه‌های علوم دینی به برکت انقلاب شکوهمند اسلامی، سالیانی است که در اندیشه اصلاح ساختار آموزشی و بازنگری متون درسی‌اند.

«جامعة المصطفى ﷺ العالمية» به عنوان بخشی از این مجموعه که رسالت بزرگ تعلیم و تربیت طلاب غیر ایرانی را بر عهده دارد، تألیف متون درسی مناسب را سرلوحه تلاش خود قرار داده و تدوین و نشر متون درسی در موضوعات گوناگون علوم دینی، حاصل این فرایند است.

«مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفى ﷺ» با قدردانی و سپاس از فاضل ارجمند جناب آقای معروف‌جان رحیم‌جان‌اف مؤلف کتاب آشنایی با فقه حنفی و خیرالله فیض‌الله‌اف که تحقیق و بازنویسی اثر را برعهده داشته است و تمام عزیزانی که در تولید این اثر همیاری و همفکری داشته‌اند، آن را به جویندگان فرهنگ و اندیشه ناب اسلامی تقدیم می‌کند.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفى ﷺ

فهرست مطالب

مقدمه	۱۹
۱. جایگاه احکام در اسلام	۲۳
درآمد	۲۳
علم فقه	۲۴
امام ابوحنیفه <small>رحمته الله</small> در یک نگاه	۲۵
۱. اسم و نسب	۲۵
۲. اساتید	۲۵
۳. شاگردان	۲۶
۴. آثار برجای مانده و منتسب	۲۶
۵. شهادت و محل دفن	۲۷
۲. اقسام حکم و راه به دست آوردن آن	۲۹
تقسیم احکام	۲۹
راه به دست آوردن احکام	۳۰
چند تذکر	۳۰
مکلف کیست؟	۳۱
سن بلوغ و نشانه‌های آن	۳۲
۳. شرایط اجتهاد	۳۴
درآمد	۳۴

۴۰ ۴. طهارت
۴۰ درآمد
۴۱ نجاسات
۴۱ اقسام نجاسات
۴۴ ۵. احکام نجاسات
۴۴ حکم نجاست غلیظه
۴۴ حکم نجاست خفیفه
۴۵ برخی مسائل مربوط به نجاسات
۴۸ ۶. مطهّرات
۴۸ اقسام مطهّرات
۴۸ روش از بین بردن نجاسات
۵۲ ۷. اقسام آب‌ها و احکام آن (۱)
۵۲ اقسام آب
۵۲ ۱. آب مطلق: انواع و احکام
۵۳ ۲. آب نجس
۵۳ ۳. آب راکد
۵۴ ۴. آب جاری
۵۶ ۸. اقسام آب‌ها و احکام آن (۲)
۵۶ آب فشرده و حکم آن
۵۶ آب مضاف و احکام آن
۶۰ ۹. استنجا و استبراء و احکام آن
۶۰ استبراء
۶۰ استنجا
۶۲ برخی احکام استنجا
۶۴ ۱۰. وضو (۱)
۶۴ درآمد
۶۵ اقسام وضو
۶۵ چه وقت وضو فرض می‌گردد؟

۹ فهرست مطالب

۶۵	چه وقت وضو واجب می‌گردد؟
۶۵	چه وقت وضو مستحب است؟
۶۸	۱۱. وضو (۲)
۶۸	شرط‌های صحت وضو
۶۸	فرائض و ارکان وضو
۶۹	سنت‌های وضو
۷۰	آداب و مستحبات وضو
۷۲	۱۲. وضو (۳)
۷۲	مکروهات وضو
۷۲	شکننده‌های وضو
۷۳	مواردی که وضو نمی‌شکند
۷۴	برخی فروعات مربوط به وضو
۷۶	۱۳. غسل (۱)
۷۶	درآمد
۷۶	اقسام غسل
۷۶	فرائض غسل
۷۷	سنت‌های غسل
۷۹	۱۴. غسل (۲)
۷۹	غسل‌های فرض
۷۹	عوامل جنابت
۸۰	غسل‌های سنت
۸۰	غسل‌های مستحب
۸۳	۱۵. تیمم (۱)
۸۳	درآمد
۸۴	اقسام تیمم
۸۴	فرائض یا همان ارکان تیمم
۸۴	شروط صحت تیمم
۸۸	۱۶. تیمم (۲)
۸۸	سنت‌های تیمم

۸۸	کیفیت تیمم
۸۹	شکنده‌های تیمم
۸۹	برخی از احکام تیمم
۹۱	۱۷. مسح بر خفین
۹۱	درآمد
۹۱	شرایط صحت مسح بر خفین
۹۲	فرض یا ارکان مسح
۹۲	سنت مسح
۹۲	مدت مسح
۹۳	شکنده‌های مسح بر خفین
۹۵	۱۸. حیض و نفاس و استحاضه
۹۵	حیض
۹۶	۱. مدت حیض
۹۶	۲. حکم زن حائض
۹۶	نفاس
۹۷	حکم زن نفساء
۹۷	استحاضه
۹۷	حکم زن مستحاضه
۹۹	۱۹. نماز
۹۹	معنای نماز
۹۹	حکمت و اسرار نماز
۱۰۰	اقسام نماز
۱۰۴	۲۰. اذان و اقامه
۱۰۴	حکم اذان و اقامه
۱۰۴	الفاظ اذان و اقامه
۱۰۵	برخی احکام اذان و اقامه
۱۰۵	مستحبات اذان
۱۰۷	مکروهات اذان

۱۱ فهرست مطالب

۱۰۹	۲۱. وقت‌های نماز.....
۱۰۹	مقدار وقت‌های تعیین شده برای نمازهای فرض.....
۱۱۰	بقیه اوقات نمازها.....
۱۱۳	۲۲. شروط نماز.....
۱۱۳	شرط‌های صحت نماز.....
۱۱۴	برخی فروعات مربوط به شروط نماز.....
۱۱۷	۲۳. فرایض و واجبات نماز.....
۱۱۷	فرایض (ارکان) نماز.....
۱۱۸	حکم فرایض نماز.....
۱۱۸	واجبات نماز.....
۱۱۹	حکم واجبات نماز.....
۱۲۱	۲۴. سنت‌های نماز.....
۱۲۱	سنت‌های نماز.....
۱۲۶	۲۵. مکروهات نماز.....
۱۲۶	مکروهات نماز.....
۱۲۹	اموری که در نماز مکروه شناخته نشده‌اند.....
۱۳۱	۲۶. مبطلات نماز.....
۱۳۱	مبطلات نماز.....
۱۳۳	مواردی که نماز باطل نمی‌شود.....
۱۳۵	ملحقات مباحث نماز.....
۱۳۵	چگونگی ادای نماز.....
۱۳۸	نماز وتر.....
۱۴۰	۲۷. سجده سهو و سجده تلاوت.....
۱۴۰	سجده سهو.....
۱۴۰	۱. مواردی که سجده سهو واجب می‌گردد.....
۱۴۲	۲. کیفیت سجده سهو.....
۱۴۲	سجده تلاوت.....
۱۴۲	۱. کیفیت سجده تلاوت.....

- ۱۴۲..... ۲. برخی احکام سجده تلاوت
- ۱۴۴..... ۲۸. نماز مسافر
- ۱۴۴..... درآمد
- ۱۴۴..... مقدار مسافتی که در آن نماز شکسته می‌شود
- ۱۴۴..... حکم کوتاه کردن نماز در سفر
- ۱۴۴..... نمازهایی در سفر کوتاه می‌شود
- ۱۴۵..... مدت کوتاه کردن نماز
- ۱۴۵..... حکم اقتدای مسافر به مقیم و بالعکس
- ۱۴۵..... اقسام وطن و احکام آن
- ۱۴۸..... ۲۹. نماز بیمار
- ۱۴۸..... درآمد
- ۱۴۸..... حالات بیمار و احکام آن
- ۱۴۹..... برخی حالات شخص در اثنای نماز
- ۱۵۲..... ۳۰. نماز جماعت و احکام آن (۱)
- ۱۵۲..... حکم جماعت در نماز
- ۱۵۳..... مواردی که جماعت ساقط می‌شود
- ۱۵۴..... شروط صحت امامت در نماز
- ۱۵۶..... ۳۱. نماز جماعت و احکام آن (۲)
- ۱۵۶..... سزاوارترین شخص بر امامت
- ۱۵۷..... مکروهات مربوط به امامت و جماعت
- ۱۵۷..... ترتیب صف‌ها
- ۱۵۸..... شروط صحت اقتدا
- ۱۶۱..... ۳۲. نماز جمعه
- ۱۶۲..... شرط‌های تحقق نماز جمعه
- ۱۶۳..... شرط‌های صحت نماز جمعه
- ۱۶۴..... برخی از احکام نماز جمعه به شرح ذیل است
- ۱۶۴..... سنت‌های مربوط به خطیب و خطبه
- ۱۶۷..... ۳۳. محتضر و میت
- ۱۶۷..... مسائل مربوط به مُحتَضِر

فهرست مطالب ۱۳

۱۶۸	احکام میت.....
۱۶۹	احکام تکفین میت.....
۱۶۹	انواع کفن.....
۱۷۰	کیفیت تکفین مرد و زن.....
۱۷۲	۳۴. نماز جنازه.....
۱۷۲	حکم نماز جنازه.....
۱۷۲	ارکان یا همان فرایض نماز جنازه.....
۱۷۳	شرط‌های نماز جنازه.....
۱۷۳	سنت‌های نماز جنازه.....
۱۷۴	دعای مأثور در نماز جنازه.....
۱۷۴	مستحبات نماز جنازه.....
۱۷۶	۳۵. مسائل شهادت و شهید.....
۱۷۶	تعریف شهید.....
۱۷۷	انواع شهادت و شهید و احکام آن.....
۱۷۸	مصادیق شهید.....
۱۸۰	۳۶. روزه (۱).....
۱۸۰	تعریف روزه.....
۱۸۰	شروط صحت روزه.....
۱۸۱	نیت روزه.....
۱۸۱	انواع روزه.....
۱۸۲	ادای روزه بر چه کسی فرض است؟.....
۱۸۴	۳۷. روزه (۲).....
۱۸۴	چگونگی ثبوت ماه رمضان.....
۱۸۴	روز شک.....
۱۸۵	حکم روزه گرفتن در روز شک.....
۱۸۵	مواردی که روزه باطل نمی‌شود.....
۱۸۸	۳۸. روزه (۳).....
۱۸۸	مواردی که تنها قضای روزه واجب می‌گردد.....

- ۱۸۹..... مواردی که هم قضای روزه واجب است و هم پرداخت کفاره.....
- ۱۹۰..... شرط‌های وجوب کفاره.....
- ۱۹۰..... مصادیق کفاره.....
- ۱۹۲..... ۳۹. روزه (۴).....
- ۱۹۲..... امور مکروه برای روزه دار.....
- ۱۹۲..... امور مستحب برای روزه دار.....
- ۱۹۳..... مواردی که ترک روزه در آن جایز است.....
- ۱۹۵..... ۴۰. زکات (صدقه) فطر.....
- ۱۹۵..... تعریف زکات فطر.....
- ۱۹۵..... شروط وجوب زکات فطر.....
- ۱۹۶..... زمان وجوب زکات فطر.....
- ۱۹۶..... زکات فطر، به نیابت از چه کسی؟.....
- ۱۹۷..... مصداق، مقدار و مصارف زکات فطر.....
- ۱۹۹..... ۴۱. اعتکاف.....
- ۱۹۹..... تعریف اعتکاف.....
- ۱۹۹..... انواع اعتکاف.....
- ۲۰۰..... مدت اعتکاف.....
- ۲۰۰..... شرط صحت اعتکاف.....
- ۲۰۰..... مبطلات اعتکاف.....
- ۲۰۱..... عذرهای مباح کننده‌ی خروج از مسجد.....
- ۲۰۱..... برخی احکام.....
- ۲۰۳..... ۴۲. زکات.....
- ۲۰۳..... معنای زکات و حکم آن.....
- ۲۰۴..... موارد زکات.....
- ۲۰۴..... مصارف زکات.....
- ۲۰۵..... موارد ممنوع برای صرف زکات.....
- ۲۰۷..... ۴۳. شروط زکات.....
- ۲۰۷..... شروط فرض گردیدن زکات.....

۲۰۸	شرط وجوب ادای زکات
۲۰۹	شرط صحت ادای زکات
۲۱۱	۴۴. نصاب زکات (۱)
۲۱۱	حیوانات چرنده
۲۱۱	نصاب زکات حیوانات چرنده
۲۱۱	۱. زکات شتر
۲۱۳	۲. زکات گاو
۲۱۴	۳. زکات گوسفند
۲۱۶	۴۵. نصاب زکات (۲)
۲۱۶	نصاب زکات در محصولات کشاورزی و میوه‌ها
۲۱۷	نصاب زکات معادن و رکاز
۲۱۸	نصاب زکات طلا و نقره
۲۱۸	زکات عروض
۲۲۰	۴۶. حج (۱)
۲۲۰	تعریف حج
۲۲۰	حکم حج
۲۲۱	شروط فرض گردیدن حج
۲۲۱	شروط وجوب ادای حج
۲۲۲	شروط صحت ادای حج
۲۲۴	۴۷. حج (۲)
۲۲۴	تعریف عمره
۲۲۴	اقسام حج و عمره
۲۲۵	فرائض (ارکان) حج
۲۲۵	واجبات حج
۲۲۷	۴۸. حج (۳)
۲۲۷	سنت‌های حج
۲۲۸	محظورات حج
۲۲۸	کیفیت انجام حج

۲۳۱ ۴۹. قربانی
۲۳۱ تعریف قربانی
۲۳۱ شرط‌های وجوب قربانی
۲۳۱ وقت قربانی
۲۳۲ شرایط حیوانات ذبحی برای قربانی
۲۳۳ مصرف گوشت و پوست قربانی
۲۳۵ ۵۰. امر به معروف و نهی از منکر (۱)
۲۳۵ درآمد
۲۳۵ تعریف امر به معروف و نهی از منکر
۲۳۶ مراتب امر به معروف و نهی از منکر
۲۳۷ نظریه
۲۳۹ ۵۱. امر به معروف و نهی از منکر (۲)
۲۳۹ شرایط عمومی برای امر به معروف و نهی از منکر
۲۴۱ سولات درس پنجاه و یکم
۲۴۲ ۵۲. احکام خوردن و آشامیدن (۱)
۲۴۲ درآمد
۲۴۳ حکم خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها
۲۴۳ اقسام و احکام خوردن و آشامیدن
۲۴۴ حکم عدم خوردن و آشامیدن
۲۴۶ ۵۳. احکام خوردن و آشامیدن (۲)
۲۴۶ انواع و احکام خوراکی‌ها
۲۴۸ انواع و احکام آشامیدنی‌ها
۲۵۰ ۵۴. احکام خوردن و آشامیدن (۳)
۲۵۰ آداب غذا خوردن
۲۵۱ مکروهات غذا خوردن
۲۵۱ آداب آب نوشیدن
۲۵۱ مستحبات آب نوشیدن
۲۵۲ مکروهات آب نوشیدن

۲۵۴	۵۵. مَحْرَم و نامحرم
۲۵۴	درآمد
۲۵۴	قاعده کلی
۲۵۵	عورت
۲۵۵	محرم و نامحرم
۲۵۸	۵۶. احکام ازدواج
۲۵۸	درآمد
۲۵۸	فوائد ازدواج
۲۵۹	همسر و شوهر شایسته
۲۵۹	وظایف شوهر
۲۶۰	عقد ازدواج
۲۶۰	چند نکته
۲۶۲	۵۷. احکام طلاق
۲۶۲	درآمد
۲۶۳	تعریف طلاق
۲۶۳	شروط طلاق
۲۶۴	اقسام طلاق
۲۶۶	۵۸. حضانت
۲۶۶	تعریف حضانت
۲۶۶	أبعاد حضانت
۲۶۷	سزاوارترین شخص بر حضانت
۲۶۷	برخی مسائل
۲۶۸	مکان حضانت
۲۷۰	۵۹. بیع (خرید و فروش)
۲۷۰	تعریف بیع
۲۷۰	شرط بیع
۲۷۰	بیع تعاطی
۲۷۱	خیار

۲۷۱	انواع بیع
۲۷۵	۶۰. ربا - إقاله - مرابحه - تولیه
۲۷۵	ربا
۲۷۵	تعریف ربا
۲۷۵	مصادیق ربا
۲۷۶	استثنائات
۲۷۶	إقاله
۲۷۶	تعریف إقاله
۲۷۶	حکم إقاله
۲۷۶	اقاله در کلام پیامبر ﷺ
۲۷۷	مرابحه و تولیه
۲۷۷	تعریف مرابحه
۲۷۷	تعریف تولیه
۲۷۷	حُکم مرابحه و تولیه
۲۷۹	منابع و مأخذ